

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/5/2023
Identifikačné číslo spisu:	8719201607
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8719201607.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloleté dieťa U. F. X., narodený XX. L. XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Poprad, dieťa rodičov: matky - U. Y. P. (predtým X.), narodená XX. F. XXXX, P., I. XXXX/XX, zastúpená advokátkou JUDr. Luciou Lorenčíkovou, Poprad, Murgašova 86/1 a otca - U. X., narodeného 11. septembra 1980, Poprad, Fabíniova 5006/11, zastúpený advokátkou JUDr. Ing. Marcelou Martinkovičovou, Poprad, Nám. sv. Egídia 95, o zákaz styku otca s mal. dieťaťom, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 15P/69/2019, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. júna 2023, č. k. 4CoP/118/2022-251, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Poprad) č.k. 15P/69/2019-152 z 10. júna 2021 (ďalej len „súd prvej inštancie“) o zamietnutí návrhu matky uloženia zákazu k styku otca s maloletým a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie konštatoval, že dieťa má naďalej voči otcovi dôveru, pri znaleckom skúmaní nebol badať strach z otca, ani negatívne aspekty zo vzájomnej interakcie, negatívne zážitky sú zdôrazňované zo strany matky, sú mu opakovane oživované, aby si ich dobre pamätal, čo svedčí o jednostrannej manipulácii dieťaťa proti otcovi zo strany matky. Dieťa v zmysle záverov znaleckého dokazovania sa snaží na podvedomej úrovni byť lojálne voči matke, s ktorou žije, matka je pre neho osoba, ktorú je zvyknutý poslúchať, nezvykne sa jej priečiť a správa sa podľa matkiných očakávaní, že kontakt s otcom nebude, že mal. Michal bude otca odmietat'. Zohľadňujúc závery znaleckého dokazovania, ktoré jednoznačne svedčia o určitej manipulácii zo strany matky.

3. Odvolací súd poukázal na to, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti. Manželstvo rodičov bolo rozvedené rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 14P/238/2017-78 z 20. septembra 2018, na čas po rozvoďte bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 200 eur mesačne, styk otca s maloletým upravený nebol. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 24CoP/45/2020-43 z 14. apríla 2020 bol neodkladným opatrením upravený styk otca s maloletým tak, že otec je oprávnený telefonovať s maloletým každý utorok a nedeľu od 19.30 hod. do 20.00 hod., a stretávať sa s maloletým posledný piatok v kalendárnom mesiaci v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že otec si maloletého prevezme a odovzdá matke pred domom matky. Zároveň bolo neodkladné opatrenie limitované do právoplatného skončenia konania vo veci úpravy styku otca s maloletým vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 15P/295/2019.

4. Odvolací súd pripomenul, že skutočnosti, ktoré by ohrozovali fyzický a psychický vývoj maloletého dieťaťa, neboli vykonaným dokazovaním preukázané. Zo znaleckého dokazovania nariadeného súdom nebolo zistené žiadne neprístojné správanie sa otca k maloletému, ktoré by ohrozovalo maloletého z dôvodu jeho styku s otcom, nebolo preukázané, že by otec akýmkoľvek spôsobom ubližoval maloletému a svojou prítomnosťou by nepriaznivo pôsobil na jeho psychický stav. Odvolací súd dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na zákaz styku a návrh matky na zákaz styku otca s maloletým nie je dôvodný. Takýmto zásahom by sa za danej skutkovej situácie docielilo len to, že by sa dieťa otcovi odcudzilo viac, ako je to momentálne. Ďalej poukázal na závery znaleckého dokazovania, z ktorého vyplýva, že maloletý kopíruje a preberá negatívne postoje a správanie sa matky k otcovi. Maloletý preberá názory výlučne negatívneho charakteru bez toho, aby mal na to vážnejší dôvod. S ohľadom na svoju rozumovú vyspelosť si ešte nevytvára vlastný názor na vzniknutú situáciu, len preberá postoj, ktorý vidí u svojej matky, s ktorou je v bezprostrednom kontakte. Z rozsiahleho dokazovania nebolo zistené, že by maloletý mal akýkoľvek dôvod na to, aby odmietal otca, čo podporuje záver znalkyne P. L. M., že skutočnosť, že dieťa nespomína ani na jeden pozitívny zážitok s otcom, aj keď do rozvodu rodičov s otcom prežíval aj pekné chvíle a mali spolu pozitívne spoločné zážitky, a na druhej strane popisuje detailne, akoby naspamäť negatívne zážitky zdôrazňované zo strany matky, svedčí o jednostrannej manipulácii dieťaťa proti otcovi zo strany matky.

5. Odvolací súd poukázal na tú skutočnosť, že nebolo žiadnym relevantným spôsobom preukázané, že by bolo maloletému ublížené takým spôsobom, aby bol zakázaný styk otca s maloletým. Záujem maloletého na stretávaní sa s otcom odvolací súd videl najmä v potrebe udržiavania vzťahu medzi rodičom a maloletým v zmysle chápania ho ako vzoru a autority, ktorý s rastúcim vekom dieťaťa bude nadobúdať širšie rozmery. Vzhľadom k tomu, ak má otec záujem sa s maloletým stykať, jeho povahové vlastnosti neodôvodňujú predpoklad, že bude na neho negatívne vplyvať a je schopný sa o neho počas doby styku postarať, je v jeho záujme bez najmenších pochybností styk vykonať. Tento stav je pre maloletého prínosný po stránke emočnej, ako aj po stránke intelektuálnej. Ako vyplýva z obsahu spisu, nie je preukázané, že by otec maloletému nejakým spôsobom ubližoval. Odmietanie maloletým je odôvodňované najmä zhoršením vzťahov medzi maloletým dieťaťom a otcom, nie otcom ako takým. Tieto zážitky mali u maloletého vyvolať negatívne pocity a strach z otca. S týmito argumentmi sa vysporiadal súdom ustanovený znalec v predloženom znaleckom posudku a na zistené skutočnosti prihliadol aj súd prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že je jednoznačne na prospech maloletého, aby sa stykal s otcom a postupne si vybudovali vzťah typický pre otca so synom.

6. Odvolací súd dal do pozornosti, že venoval náležitú pozornosť názoru maloletého. Aj s prihliadnutím na názor maloletého, bol presvedčený, že nejde o tak závažné dôvody, pre ktoré je potrebné vylúčiť otca zo styku s maloletým. Maloletý prijíma vedome či nevedome názory matky, ktorá otca odmieta. Na druhej strane je potrebné zohľadniť aj právo otca na to, aby sa so svojim synom stretával a realizoval výkon svojich rodičovských práv, a teda nielen povinností. V konečnom dôsledku posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu, pričom jeho úlohou je korigovať predstavy a názory maloletého dieťaťa o tom, čo je pre neho za danej situácie vhodné a čo nie. Závery znaleckého posudku za presvedčivé a pripomenul, že rozhodnutie nezaložil len na ňom, ale na rozsiahlom dokazovaní. Z tohto dôvodu nepovažoval za potrebné nariadiť vypracovanie kontrolného znaleckého posudku a námietky navrhovateľky nepovažuje za relevantné. Znalecký posudok nevzbudzuje dôvodné pochybnosti o jeho obsahu a záveroch.

7. Proti tomuto rozsudku podala matka (navrhovateľka) včas dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súd podľa nej rozhodoval na základe znaleckého posudku z roku 2020 v júni 2021, kedy mal maloletý len 9 rokov. V súčasnosti, keď má maloletý takmer 12 rokov, jeho negatívny postoj k otcovi podľa nej pretrváva. Nie je zrejmé z ktorých dôkazov okrem znaleckého posudku došlo k zamietnutiu návrhu. Nechápe, prečo odvolací súd neprihliadal na konzistentný názor maloletého. Rozhodnutie považuje za arbitrárne. Nie je jej zrejmé, aký pozitívny dopad na vzťah otca so synom má mať ich kontakt nútený súdnym rozhodnutím. Od podania návrhu do posledného rozhodnutia odvolacieho súdu uplynuli 4 roky, čo považuje na nosný argument na zrušenie oboch rozhodnutí. Dieťa v terajšom veku má iné názory, iné prežívanie, jeho negatívny názor na otca sa prehĺbil. Podľa nej aj správa kolízneho opatrovníka poukazuje, že dieťa je voči otcovi odmerané a nemá záujem ho stretávať. Odvolací stav nevykonával dokazovanie v takom rozsahu, aby bol zistený skutočný stav veci ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, na základe dôkazov starých 4 roky a v rozpore so záujmami maloletého. Preto navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

8. Otec maloletého a kolízny opatrovník uviedli, že sa k dovolaniu navrhovateľky nebudú vyjadrovať.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že odporca dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolaťka namietala arbitrárnosť rozhodnutia, opätovné potvrdenie rozsudku prvej inštancie napriek zrušeniu odvolacieho rozhodnutia dovolacím súdom, neprihliadanie na názor maloletého, nedostatočne zistený skutkový stav a rozhodovanie súdu na základe dôkazov starých 4 roky.

12. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie nevyplyva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa v dostatočnej miere vysporiadal s odôvodnením odmietnutia vykonania ďalších dôkazov v bodoch 40 - 42 odôvodnenia svojho rozsudku. Súčasne aj pripomenul, že vychádzal nielen zo znaleckého dokazovania, ale aj ďalších vykonaných dôkazov, ako výsluch rodičov, listinné dôkazy. Rovnako sa zaoberal aj názorom maloletého, ktorý vyhodnotil aj s prihliadnutím na ďalšie vykonané dôkazy. Hodnoverne sa vysporiadal aj s námietkou zamietnutia ďalších dôkazov ako nadbytočných, a to vrátane vypracovania kontrolného znaleckého posudku.

13. Zo skutkového stavu vyplýva, že nebolo preukázané žiadne konanie otca, ktoré by ubližovalo maloletému alebo akýmkoľvek spôsobom nepriaznivo vplývalo na jeho psychický stav, a teda nebolo možné konštatovať žiaden závažný psychologický dôvod na strane otca na tak radikálny zásah, akým je zákaz styku. Tieto závery vyplynuli nielen zo znaleckého posudku maloletého, ale aj z vyjadrenia kolízneho opatrovníka z 23. júla 2021 (čl. 178 p.v.) podľa ktorého : „... To, že sa matka dožaduje zákazu styku otca s mal. dieťaťom, môže mať do budúcnosti za následok, že opätovné obnovenie vzťahu otca s mal. dieťaťom, prebehne len s veľkými ťažkosťami a preto , úlohou rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti ja aj to, aby vhodne na mal. dieťa pôsobil a zdôrazňoval mu dôležitosť stretávania sa s druhým rodičom“.

14. Znalkyňa uviedla, že maloletý nemá žiaden strach z otca, vie sa na neho s dôverou obrátiť, ich vzťah je vrúcny a intenzívny. Súčasne vo svojich záveroch konštatuje jednostranné ovplyvňovanie zo strany matky a/alebo jej rodiny, ktoré má negatívny vplyv na jeho vzťah k otcovi.

15. Preskúmaním vyjadrenia kolízneho opatrovníka dovolací súd zistil, že je žiadúce, aby sa na výchove maloletého podieľali obaja rodičia, ktorí majú v jeho živote nezastupiteľné postavenie, čo je podľa neho v najlepšom záujme maloletého. Dožadovanie sa matky zákazu styku dieťaťa s otcom podľa neho vytvára veľké ťažkosti do budúcnosti pre obnovenie ich vzťahu. Opatrovník nezistil dôvody, na základe ktorých by súd mal prispieť k zákazu styku odporcu s maloletým.

16. K neaktuálnosti vykonaných dôkazov - podľa dovolateľky starých 4 roky, najvyšší súd preskúmal znalecký posudok (č. l. 83) vypracovaný dňa 31. marca 2021 a zistil, že ide o posudok starý cca 2,5 roka. Rovnako aj vyjadrenie kolízneho opatrovníka (č. l. 178) bolo z 23. júla 2021 je staré cca 2 roky od jeho vypracovania. Z tohto dôvodu nemožno akceptovať ani námietky dovolateľky o neaktuálnosti dôkazov.

17. Najvyšší súd konštatuje, že skutočný stav bol náležite zistený, neboli nájdené žiadne zásadne dôvody brániace styku otca s maloletým. Rovnako zo znaleckého dokazovania, ako aj z vyjadrenia kolízneho opatrovníka je zrejmé, že je v najlepšom záujme maloletého, aby kontakt s otcom naďalej pokračoval a prehľboval sa.

18. Na základe vyššie uvedeného nemožno vyhovieť námietkam dovolateľky o negatívnom vplyve otca na dieťa, ani námietkam o absencii pozitívneho vplyvu udržiavania ich vzťahu na maloletého.

19. Najvyšší súd konštatuje, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nebol naplnený.

20. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.